

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2016 M. BIUDŽETO ĮVYKDYMO
ATASKAITOS IR FINANSINĖS VEIKLOS
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

Biržų rajono savivaldybės 2016 m. biudžeto pajamų, gautų dotacijų, mokesčių ir sandorių, planas įvykdytas 102,2 proc. Mokesčių pajamų planas įvykdytas 103,8 proc., iš jų: pajamų ir pelno mokesčių planas įvykdytas 102,6 proc. Turto mokesčių planas įvykdytas 117,6 proc., iš jų: žemės mokestis – 121,7 proc., paveldimo turto mokestis – 131,3 proc., nekilnojamojo turto mokestis – 110,5 proc. Prekių ir paslaugų mokesčių planas įvykdytas 113,7 proc. Kitų pajamų planas įvykdytas 113,2 proc., iš jų: pajamų už prekes ir paslaugas planas įvykdytas 99,1 proc., nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinius vidaus vandenų telkinius planas įvykdytas 152,2 proc. (planas – 181,5 tūkst. Eur, įvykdyta – 276,3 tūkst. Eur). 2016 m. Biržų rajono savivaldybės taryba sprendimu atleido nuo minėto mokesčio mokėjimo biudžetines įstaigas, valstybines ir Savivaldybės viešąsias sveikatos priežiūros įstaigas ir viešąsias įstaigas, kurių steigėja yra Biržų rajono savivaldybė, religines bendruomenes už žemę prie joms sugrąžintų pastatų ir statinių, jei nenaudojami ūkinei komercinei veiklai, valstybinės žemės naudotojus ir nuomininkus, kuriems apskaičiuotas 2016 m. šis mokestis buvo ne didesnis kaip 1,5 Eur. Dėl šios suteiktos lengvatos (pagal deklaracijas) Savivaldybė negavo 0,2 tūkst. Eur šio mokesčio.

Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas įvykdytas 132,0 proc. (patikslintas planas 32,2 tūkst. Eur, o įplaukė 42,5 tūkst. Eur).

Savivaldybės biudžeto pajamų planas metų pradžioje buvo 20092,8 tūkst. Eur, metų pabaigoje – 21475,1 tūkst. Eur. Per metus Savivaldybės tarybos sprendimais 220,8 tūkst. Eur buvo padidinti turto mokesčiai, iš jų: 220,0 tūkst. Eur – žemės mokestis ir 0,8 tūkst. Eur – paveldimo turto mokestis. Kitų pajamų planas buvo padidintas 141,5 tūkst. Eur, iš jų: 0,2 tūkst. Eur – palūkanos už paskolas, 1,7 tūkst. Eur – dividendai, 97,5 tūkst. Eur – nuomos mokestis už valstybinę žemę, 7,0 tūkst. Eur – kitų mokesčių už valstybinius gamtos išteklius planas. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimais 15,8 tūkst. Eur padidintas (skirtumas tarp padidinimų ir sumažinimų) pajamų už prekes ir paslaugas planas, 8,8 tūkst. Eur – delspinigiai, 10,5 tūkst. Eur – kitos neišvardintos pajamos. Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas padidintas 30,2 tūkst. Eur.

Savivaldybės dotacijų planas 2016 m. pabaigoje buvo 10060,0 tūkst. Eur, iš jų: Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų – 123,8 tūkst. Eur, dotacijų iš kitų valdymo lygių – 9936,2 Eur, specialios tikslinės dotacijos – 7482,2 tūkst. Eur. Specialiosios tikslinės dotacijos valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti planas pagal teisės aktus (su padidinimais ir sumažinimais) sumažėjo 68,5 tūkst. Eur, o per metus minėtos dotacijos planas buvo 2184,0 tūkst. Eur, panaudota 2150,3 tūkst. Eur. Dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti metų pradžioje planas buvo 4753,0 tūkst. Eur, pabaigoje – 4728,4 tūkst. Eur. Iš jų 2,4 tūkst. Eur mokinio krepšelio lėšų Tarybos sprendimais buvo perkelta kapitalui formuoti. Liko nepanaudota 2,0 tūkst. Eur mokinio krepšelio lėšų skirtų

neformaliajam vaikų švietimui finansuoti. Kitų tikslinių dotacijų planas metų pradžioje buvo 472,0 tūkst. Eur, o metų pabaigoje –572,2 tūkst. Eur, panaudota 571,4 tūkst. Eur, iš jų dotacijos mokinio krepšelio savivaldybių mokykloms (klasėms), skirtoms šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kitoms savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti per metus planuota ir panaudota 13,5 tūkst. Eur, valstybės biudžeto lėšų minimaliai mėnesinei algai padidinti planuota ir panaudota 107,8 tūkst. Eur, užsienyje mirusio (žuvusio) Lietuvos Respublikos piliečio palaikams parvežti planuota ir panaudota 4,1 tūkst. Eur, vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti planas 446,8 tūkst. Eur, o panaudota 446,0 tūkst. Eur. Bendrosios dotacijos kompensacijos (einamiesiems tikslams) per metus planuota ir panaudota 815,0 tūkst. Eur. Prie kitų dotacijų ir lėšų iš kitų valdymo lygių rodomos gautos dotacijos (57,9 tūkst. Eur), iš jų: iš Kultūros ministerijos 55,8 tūkst. Eur kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti ir iš Švietimo ir mokslo ministerijos 2,1 tūkst. Eur apmokėti išlaidas susijusias su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu.

Specialiosios tikslinės dotacijos (kapitalui formuoti) valstybės investicijų programoje numatytiems projektams vykdyti buvo planuota 1578,7 tūkst. Eur, o panaudota 1578,3 tūkst. Eur iš jų: lėšų iš Kultūros ministerijos planuota ir panaudota 31,0 tūkst. Eur – Biržų kultūros centro pastato Biržuose, J.Basanavičiaus g. 4, kapitaliniam remontui ir modernizavimui, lėšų iš Švietimo ir mokslo ministerijos planuota 271,4 tūkst. Eur, o panaudota 271,2 tūkst. Eur (Biržų „Aušros“ vidurinės mokyklos pastatui Biržuose, Vytauto g. 47, modernizuoti planuota 44,0 tūkst. Eur, o panaudota 43,9 tūkst. Eur, Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos sporto aikštynei atnaujinti planuota ir panaudota 162,4 tūkst. Eur, Biržų rajono Pabiržės pagrindinei mokyklai, Likėnų g., Pabiržės mstl., Biržų r. sav., modernizuoti planuota ir panaudota 15,0 tūkst. Eur, Biržų „Atžalyno“ pagrindinei mokyklai, Sąjungos g. 15, Biržai, modernizuoti planuota 50,0 tūkst. Eur, o panaudota 49,9 tūkst. Eur). Lėšų iš Sveikatos apsaugos ministerijos planuota ir panaudota 159,0 tūkst. Eur – VŠĮ Biržų ligoninės pastatams Biržuose, Vilniaus g. 115, modernizuoti, lėšų iš Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos planuota 1117,3 tūkst. Eur, o panaudota 1117,1 tūkst. Eur – vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti.

Gražinta ministerijoms, jų departamentams ir kitoms institucijoms nepanaudotų dotacijų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, iš viso 33,8 tūkst. Eur, iš jų: lėšų, skirtų rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas 0,2 tūkst. Eur buvo gražinta, todėl, kad lėšos buvo planuotos atsižvelgiant į Darbo biržos vykdomo ES projekto apimtį, šių lėšų buvo panaudota tiek, kiek buvo realus jų poreikis subjektams, vykdančioms viešųjų darbų organizavimą ir atlikimą, taip pat dėl darbuotojų sergamumo ir pravaikštų. Dotacijų lėšų, skirtų socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir socialinėms paslaugoms, buvo gražinta 19,7 tūkst. Eur. Dėl mokyklų nelankymo, mokinių skaičiaus sumažėjimo dotacijos lėšų, skirtų socialinei paramai mokiniams, buvo gražinta 11,9 tūkst. Eur. Dėl darbuotojų sergamumo taip pat liko nepanaudotų lėšų, skirtų žemės ūkio funkcijoms vykdyti, kurių gražinta 2,0 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitoje Nr. 1-sav., pajamų dalyje 109,0 tūkst. Eur nurodome gautą Europos Sąjungos finansinę paramą 20,2 tūkst. Eur, (tai yra kompensacinės Europos Sąjungos paramos lėšos, išleistos iš savivaldybės biudžeto ir skolintų lėšų investiciniams projektams vykdyti ankstesniais metais) investicinių projektų finansavimui 36,3 tūkst. Eur, neformaliajam vaikų švietimui 52,5 tūkst. Eur. 2016 m. panaudota 84,1 tūkst. Eur.

- 2016 metų Savivaldybės biudžeto asignavimai buvo patvirtinti pagal 6 programas:
- 01 – Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa;
 - 02 – Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programa;
 - 03 – Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa;
 - 04 – Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa;
 - 05 – Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa;
 - 06 – Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa.

Savivaldybės 2016 m. biudžeto asignavimai įvykdyti 98,4 proc., iš jų bendroms valstybės paslaugoms skirtų lėšų panaudota 98,2 proc. Per metus gynybai skirtos lėšos buvo panaudotos 100 proc.; viešajai tvarkai ir visuomeninei apsaugai – 100 proc.; ekonomikai – 99,5 proc.; aplinkos apsaugai – 87,2 proc.; būsto ir komunalinio ūkio išlaidoms – 91,3 proc.; sveikatos apsaugai – 99,1 proc.; poilsiui, kultūrai ir religijai – 96,1 proc.; švietimui – 99,6 proc.; socialinei apsaugai – 98,6 proc. Pagal kai kurias valstybės funkcijas išlaidų sąmatos liko nepanaudotos dėl savivaldybės lėšų trūkumo biudžete, nes lėšų dalis, kuri liko ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, įplaukė kaip baigiamosios apyvartos.

Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms liko nepanaudota 43,7 tūkst. Eur, prekėms ir paslaugoms – 159,6 tūkst. Eur, turto išlaidoms – 1,1 tūkst. Eur, socialinėms išmokoms – 23,9 tūkst. Eur, kitoms išlaidoms – 20,3 tūkst. Eur, o sandoriams dėl materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo – 102,9 tūkst. Eur.

Savivaldybė materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti išleido 2311,8 tūkst. Eur, iš jų: pastatams ir statiniams 2035,2 tūkst. Eur, mašinoms ir įrenginiams – 242,2 tūkst. Eur, vertybėms – 5,5 tūkst. Eur, kitam ilgalaikiam materialiam turtui 21,2 tūkst. Eur, nematerialiajam turtui – 7,7 tūkst. Eur, išlaidoms dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimo) – 230,2 tūkst. Eur.

Savivaldybės sumokėtos palūkanos bankams ir Finansų ministerijai už gautas ilgalaikes paskolas buvo 87,0 tūkst. Eur, subsidijos gamybai (Biržų autobusų parkui už pavėžėjimo nuostolius) – 99,0 tūkst. Eur, socialinėms išmokoms (pašalpoms) – 2201,6 tūkst. Eur, kitoms išlaidoms – 454,3 tūkst. Eur.

Savivaldybės administracija ir Savivaldybės biudžetinės įstaigos 2016 m. taip pat vykdė projektus, įvairias programas ir pavedimus, kuriems buvo gauta lėšų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo, iš valstybės biudžeto (ministerijų) bendrojo finansavimo ir kitų lėšų iš institucijų ir fizinių asmenų.

Minėtų lėšų Savivaldybės administracija per 2016 metus gavo 3870,5 tūkst. Eur iš šių institucijų bei fondų:

Pavadinimas	Suma tūkst.Eur
Parama iš UAB, AB, TŪB	1,6
Kultūros ir sporto departamentas prie LR Vyriausybės	0,6
Surinktas žemės nuomos mokestis	276,3
Darbo birža	7,5
Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras	52,5
Čekijos (bendri projektai)	2,8

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	0,2
Aplinkos projektų valdymo agentūra	1,8
LR Vidaus reikalų ministerija	20,2
LR Sveikatos apsaugos ministerija	36,3
Surinktos vietinės rinkliavos	11,0
Neįgalųjų departamentas prie SADM	78,5
Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie SADM	3381,2
IŠ VISO:	3870,5

Savivaldybės administracija ir biudžetinės įstaigos investiciniams projektams vykdyti per 2016 metus iš Savivaldybės išdo lėšų išleido 143,8 tūkst. Eur, iš jų: iš Savivaldybės skolintų lėšų – 54,6 tūkst. Eur, iš grįžusių (išleistų ankstesniais metais) paskolų lėšų – 89,1 tūkst. Eur.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. spalio 30 d. nutarimą Nr. 1287 iš Biržų rajono savivaldybei suteiktos paskolos valstybės vardu iš Šiaurės investicijų banko lėšų buvo įvykdytas Biržų miesto nutekamojo vandens valymo įrenginių rekonstravimo projektas, kuris 2004 m. buvo baigtas. Iš viso šios paskolos (valstybės vardu) lėšų nuo projekto įgyvendinimo pradžios gauta ir panaudota 1 868,0 tūkst. Eur. Paskola buvo suteikta 22 metams, įskaitant 10 metų atidėtą paskolos grąžinimo laikotarpį. 2010 m. Savivaldybė šią paskolą pradėjo grąžinti, o 2016 m. šios paskolos buvo grąžinta 149,4 tūkst. Eur. Metų pabaigoje šios paskolos negrąžintas likutis buvo 896,7 tūkst. Eur.

Pagal 2011 m. balandžio 29 d. Savivaldybės ir AB DnB banko sutartį investiciniams projektams vykdyti per 2011 ir 2012 m. metus buvo gauta ilgalaikės paskolos 579,2 tūkst. Eur. 2016 m grąžinta 52,7 tūkst. Eur. Paskola baigta grąžinti.

Pagal 2014 m. gruodžio 22 d. Savivaldybės ir AB SEB banko sutartį investiciniams projektams finansuoti paimta paskola 722,9 tūkst. Eur. Paskola bus pradėta grąžinti 2017 m.

2015 m. paimta iš AB Šiaulių banko refinansavimui paskola – 1 129,5 tūkst. Eur. Paskola bus pradėta grąžinti 2019 m.

2015 m. Savivaldybė pasirašė naują paskolos sutartį su AB Šiaulių banku ES investiciniams projektams vykdyti. 2016 m. šios paskolos likutis metų pabaigoje sudarė 323,5 tūkst. Eur.

2010-2013 m. buvo paimta 534,4 tūkst. Eur ilgalaikės paskolos valstybės vardu dalį iš Finansų ministerijos (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 10 d. nutarimą Nr. 239 „Dėl paskolų investicijų projektams, bendrai finansuojamiems Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“ 6 punktą) Savivaldybės investiciniams projektams vykdyti. 2016 m. grąžinta 28,1 tūkst. Eur. Paskolos likutis metų pabaigoje sudarė 506,3 tūkst. Eur.

Tiems patiems tikslams pagal Savivaldybės ir Finansų ministerijos 2011 m. gruodžio 16 d. sutartį (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 23 d. nutarimą Nr. 1352 „Dėl paskolų investicijų projektams, finansuojamiems bendrai su Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“ 4 punktą) negrąžintos paskolos likutis metų pabaigoje sudarė 532,5 tūkst. Eur. Šios paskolos grąžinimas bus pradėtas 2017 m., o baigtas 2035 m.

2014 m. kovo 31 d. buvo pasirašyta dar viena sutartis tarp Savivaldybės ir Finansų ministerijos (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 181 „Dėl valstybės perskolinamų paskolų valstybės investicijų projektams, bendrai finansuojamiems su Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“). 2016 metų pabaigoje likutį sudarė 286,0 tūkst. Eur.

Metų pabaigoje Savivaldybė iš viso buvo skolinga 4397,4 tūkst. Eur paskolų lėšų.

Didžiausią mokėtinų lėšų dalį sudaro negražintos paskolos, darbo užmokestis už gruodžio mėnesį, įsiskolinimas už prekes ir paslaugas, vietinių kelių tiesimo ir taisymo išlaidos. Mokėtinos sumos už prekių ir paslaugų naudojimą pagal 2016 m. gruodžio 31 d. būklę yra mažesnės negu pagal 2015 m. gruodžio 31 d. būklę 176,4 tūkst. Eur. Kai kurių straipsnių skolos yra sumažėjusios, ryškesnį skolų sumažėjimo rezultatą lėmė išmokėtas gruodžio mėn. atlyginimų įsiskolinimas (lyginant su 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 216,3 tūkst. Eur), socialinio draudimo įmokos (lyginant su 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 37,8 tūkst. Eur), transporto išlaikymas (lyginant su 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 1,6 tūkst. Eur), kitos prekės (lyginant su 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 3,6 tūkst. Eur), mitybai skiriamos lėšos (lyginant su 2015 m. šis rodiklis sumažėjo 1,2 tūkst. Eur), padengta 2015 m. negyvenamųjų pastatų skola - 47 tūkst. Eur (lėšos Biržų kultūros centro pastato kapitalinis remontas ir modernizacija). Padidėjo skola komunalinėms ir kitoms paslaugoms 26,9 tūkst. Eur, ir įsiskolinimas už Kelių priežiūros ir plėtros programos Vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti – 304,3 tūkst. Eur. Mokėtinos sumos, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, 2016 m. sudarė 1,1 tūkst. Eur (lyginant su 2015 m. sumažėjo 6,1 tūkst. Eur). Didžiausią gautinų sumų dalį sudaro tėvų skolos už vaikų išlaikymą ikimokyklinėse įstaigose per gruodžio mėn. ir kt.

Neproporcingai sumažintas darbo užmokestis 2017-2020 m. laikotarpiui sudaro 98,8 tūkst. Eur, socialinio draudimo įmokos – 30,6 tūkst. Eur iš viso 129,4 tūkst. Eur.

Biržų rajono savivaldybės administracija 2016 m. disponavo, Savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios, Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir kitų sveikatos apsaugos programų lėšomis.

Privatizavimo fondo lėšos 1,8 tūkst. Eur, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3, 13, 22 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymu 2016 m. sausio 5 d. pervestos į Savivaldybės biudžeto sąskaitą. Privatizavimo fondo lėšos gautos už privatizuotą Savivaldybės turtą ir banko palūkanas.

Specialiosios savivaldybės aplinkos apsaugos programos pajamas sudaro 80 proc. į Savivaldybės biudžetą įplaukusių mokesčių už aplinkos teršimą, mokestis už kitą žemės, vandens telkinių bei kitų gamtos išteklių nuomą, mokesčiai už sužalotus ar sunaikintus želdinius ir kt. Programa vykdoma pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą išlaidų sąmatą. 2016 m. šiai programai vykdyti išleista 66,0 tūkst. Eur biudžeto lėšų.

Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos pajamas sudaro 20 proc. į savivaldybės biudžetą įplaukusių mokesčių už aplinkos teršimą, 20 proc. už kitus valstybinius gamtos išteklius, Tarybos sprendimais skiriamos savivaldybės biudžeto lėšos ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšos. Šios lėšos naudojamos pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą išlaidų sąmatą gyventojų sveikatos ugdymo programoms vykdyti ir mokyklų medicinos punktams išlaikyti bei kitoms gyventojų sveikatos gerinimo priemonėms įgyvendinti. Šiai programai vykdyti iš Savivaldybės biudžeto panaudota 9,9 tūkst. Eur.